

Hva vektlegger lærerutdannere i praksisfeltet i sitt møte med lærerstudentene?

Digital veilederkonferanse 9.februar 2022

Line Mastad

Universitetslektor ved institutt for pedagogikk og fagkoordinator for
skolebasert veiledningspedagogikk, Universitetet i Agder.

Bakgrunn for prosjektet

- «Alle praksislærere skal ha gjennomgått opplæring i praksisveiledning». (Kunnskapsdepartementet ,2009)
- «Det ser også ut til at utdanningen utvikler veilederens rolleforståelse» (Kunnskapsdepartementet ,2017, s.22).
- Behov for forskning rundt forhold som kan støtte opp om praksislæreres rolle som lærerutdannere og hva som kan styrke båndene mellom læringsarenaene i profesjonsutviklingen av nye lærere. (Thorsen, K.E. 2020)

Metode

- Lærere ved 5 lærerutdanningsskoler
- 104 refleksjonsnotater
- Refleksjon rundt spørsmålet: «Hva vil det si for deg å være lærerutdanner?»
- Normative utsagn (Kleven og Hjordemaal, 2018, s. 162,).
- Fokusgruppeintervju (Postholm og Jacobsen, 2018, s 65).
- Analyse
 - praksislærernes uttrykk for hva som kan bidra til at praksisstudiet blir en viktig arena for profesjonskvalifisering.
 - Praksislærernes uttrykk for hvilken innvirkning det kan ha på elevene, skolen og dem selv å ha rollen som lærerutdanner.

Praksislærernes uttrykk for hva som kan bidra til at praksisstudiet blir en viktig arena for profesjonskvalifisering.

1. Møte virkeligheten - Vise alle sider ved læreryrket
2. Gi trygghet til at studentene kan prøve seg
3. Samtalebasert veiledning – symmetri og refleksjon
4. Være rollemodell og gi råd
5. Bygge bro mellom teori og praksis
6. Få fram kunnskapen som praksisfeltet besitter
7. Sette krav til studentene
8. Vurdering

Jeg mener det er viktig at det legges til rette for at lærerstudenter får delta i mest mulig "lærerarbeid" som planlegging, tilbakemelding på oppgaver, elevsamtaler, foreldresamtaler, konflikthåndtering og foreldremøter. Jo mer vi kan vise av vår hverdag jo tryggere kan studenten bli når han selv blir ferdig lærer. 5-16

Ansvar har også en etisk dimensjon, overfor studenter og elever. Det er mange etiske spørsmål som må vurderes når elevenes læring og trivsel skal ivaretas samtidig som studenten skal trygges, støttes, utfordres, forberedes på en yrkesvirkelighet eller veiledes til å revurdere sitt yrkesvalg. 3-2

Jeg har tro på at det er verdifullt for studentene å treffe lærere ute i felten som kan bidra til å knytte teorien opp mot praksis. Det er mye viktig og verdifull kunnskap blant dem som har erfaring fra profesjonen. (3-27)

Innvirkning det kan ha på elevene, skolen og dem selv å inneha rollen som lærerutdanner.

1. Stort samfunnsansvar
2. Utvikling av lærerprofesjonen
3. Tilrettelegge for studentenes læring
4. Krav til seg selv som lærerutdannere
5. Bidrag til egen utvikling
6. Dobbeltrolle
7. Innvirkning på elevene
8. Kollegiets betydning

Skolen har et samfunnsansvar, et ansvar for at alle barn får tilgang til gode lærere med gode verdier. Læreryrket er en viktig og betydningsfull jobb, og ved å ha studenter kan en rekruttere nye og dyktige lærere til skolen. 3-19

Gjennom **utprøving** og **diskusjon** skape en god læringsarena der studentene blir tryggere på hvem de er, hvilke verdier de står for, og får mulighet til å utvikle sin identitet som lærer. Jeg håper jeg kan være en **rollemodell** som fremmer raushet, åpenhet, kreative løsninger og faglig kompetanse og som tørr og utfordres og bevisstgjøres på egen praksis. 5-9
I yrket som lærer må man alltid være interessert i ny forskning og ønske å holde seg faglig oppdatert, og da er det å ha studenter en måte man kan lære, utvikle og reflektere på. 3-7

Det blir også viktig at det legges til rette for at man kan snakke sammen med kollegaer og utveksle tidligere erfaringer med hvordan ting kan utføres. På den måten står man bedre rustet til å gi studentene en best mulig praksisperiode. 3-321

Elevene mine synes stort sett det er gøy å ha studenter. De får jo som oftest stor variasjon av arbeidsmetoder og treffer studenter som er nærmere i alder og interesser. Likevel ser jeg at her kan det bli noen utfordringer for meg som praksislærer. Det kan være vanskelig å sjonglere og navigere mellom studentenes behov og elevenes behov. Dette er det nok viktig å diskutere med studentene hvis det blir for vanskelig. 3-10

Diskusjon

Forhold som kan støtte opp om praksislæreres rolle som lærerutdannere

«Endringen fra øvingslærer til praksislærer rettet fokus på at det ikke lenger handlet om øving, men praksis. Jeg vil tenke en videre endring fra praksislærer til lærerutdanner innebærer at praksisen har fått en mer utdannende funksjon. En slik funksjon stiller større krav til lærerutdanneres kompetanse både når det gjelder faglig kompetanse og veiledningskompetanse» (4-17).

- Mer forskning på hvordan lærerstudenter lærer i praksis.
- Resultatenes betydning for utdanning av lærerutdannerne i praksisfeltet.

Veiledningspedagogikk

«Profesjonsveiledning er veiledning med hensyn til ulike aspekter ved det å være lærer eller lærerutdanner. Det dreier seg om profesjonens autonomi, om profesjonsutøvelse, det å ta del i profesjonens kunnskapsgrunnlag, dvs. forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, og utvikling av kritisk tenkning og faglig profesjonelt skjønn. Veiledning er en av flere læringsarenaer og redskaper for å utvikle profesjonelt skjønn». (Bjerkholt, 2017, s. 11)

Økt faglig kompetanse

- Læringsutbyttebeskrivelsene for praksis.
Praksisfeltets innvirkning på utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser.
Støtte i vurderingsarbeidet
- Mulighetsrommet for økt kompetanse i møtet mellom lærerutdannere i praksisfeltet og lærerstudenter.

Litteratur

Bjerkholt, E. (2017). Profesjonsveiledning: fra praktisk virksomhet til teoretisk felt (p. 250). Cappelen Damm akademisk.

European Commission. (2013). Supporting Teacher Educators: Teaching the Teacher.
http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/support-teacher-educators_en.pdf

Kleven, T. A., Hjordemaal, F., & Tveit, K. (2018). *Innføring i pedagogisk forskningsmetode: en hjelp til kritisk tolking og vurdering* (Vol. 3). Fagbokforlaget.

Kunnskapsdepartementet (2006) *Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning*.
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-30-859> (11/3-2021)

Kunnskapsdepartementet (2011) Stortingsmelding 11. Læreren. Rollen og utdanningen.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/dce0159e067d445aacc82c55e364ce83/no/pdfs/stm200820090011000dddpdfs.pdf>

Kunnskapsdepartementet (2017) Lærerutdanning 2025 - Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene. https://www.regjeringen.no/contentassets/d0c1da83bce94e2da21d5f631bbae817/kd_nasjonal-strategi-for-larerutdanningene_net.pdf

Kunnskapsdepartementet (2016) *Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningen for trinn 1-7*. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-07-860> (28/12-2020)

Kunnskapsdepartementet (2017) *Lærerutdanning 2025. Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*. https://www.regjeringen.no/contentassets/d0c1da83bce94e2da21d5f631bbae817/kd_nasjonal-strategi-for-larerutdanningene_net_11.10.pdf (28/12-2020)

Molander, A., Terum, L. I., & Studier av profesjonell yrkesutøvelse - kompetanseoppbygging i, p. (2008). *Profesjonsstudier*. Universitetsforl.

Nasjonalt råd for lærerutdanning (2017) Nasjonale retningslinjer for praktisk pedagogisk utdanning – allmennfag. https://www.uhr.no/_f/p1/i13d351d8-d4a8-4c93-ac64-f0d2fbbdc6c6/godkjente-retningslinjer-ppu.pdf

Skagen, K. (2021). *Levende tradisjoner i profesjonsveiledning*. Oslo: Kolofon forlag.